

یادداشت کوتاهی در باره تایلند

جمشید جمشیدی

اخیرن فرصتی دست داد تا سفری کوتاه به کشور تایلند داشته باشم. یادداشت پیش رو کنجکاوی مختصری است در باره این کشور که پس از پایان سفرم نگاشته ام.

سراغاز- نام "تایلند" برای اولین بار در سال 1939 بر این کشور نهاده شد. تا قبل از آن به تایلند کشور سیام (Siam) می گفتند. اما مناسبات سیاسی از سال 1945 تا 1948 سبب شد تا دوباره نام سیام بجای تایلند بر این کشور نهاده شود. نهایتن در سال 1949 بود که سیام رسمن به تایلند تغییر نام داد. ریشه این واژه، واژه "Sayam" سانسکریت بوده است که به معنای "سیاه" است. اگر چه در مرجع 1 سیام را به "کشور دارای فیل های سفید" معنا کرده است اما سبب نام سیام هنوز در پرده ای از ابهام باقی است؟ متاسفانه نگارنده در جستجوی خود موفق نشدم به توجیه قابل پذیرشی برای معنای "سیاه" در رابطه با این کشور دست بیابم، بنابراین پاسخ به این پرسش را که نیاز به دانش بیشتری دارد به فرصت دیگری موکول می کنم.

اما معنای واژه تایلند؟ تایلند را "سرزمین آزدگان"، "سرزمین بشر" و یا "سرزمین مردم قوم تایی" معنا کرده اند.

تایلند کشور بودائی- تایلند بوسیله خارجی ها کشور "سرزمین پوشش های زرد" یا "The Land

of Yellow Robes" نامیده شده است. مصداق "سرزمین پوشش های زرد" اشاره به لباس های زرد کاهنان و معابد و بناهای بودائی در این کشور دارد که البته تعداد آن ها هم کم نیست (فرتور 1).

فرتور 1 زردپوشان بودائی.

طبق سرشماری سال 1960 در تایلند از جمعیت 25519965 بیش از 94 درصد مردم پیرو آئین بودیسم شناخته شده اند. تاریخ سرشماری بسیار قدیمی است و از آمار جدید اطلاعاتی در دست نیست، اما ظاهر در شهرهای بزرگ مانند بانکوک بی تفاوتی نسبت به دین و آئین بودیسم افزایش یافته و بعلاوه این که اصولن جمعیتی که پیرو آئین بودیسم شناخته شده اند نسبت به آن ضمانت اجرائی نشان می دهند یانه خود از اگر و اماهای بسیار برخوردار است. مکتب بودیسم تایلند اکثرن از نوع موج اول یا "بودیسم منطقه جنوب" است که در کشورهای آسیای جنوب شرقی مانند تایلند، کامبوج، میاما (برمه سابق) و لائوس گسترش یافت. آئین بودا در حدود قرن سوم قبل از میلاد از هندوستان در دوره امپراتوری آشوکا به تایلند معرفی می شود. آئین بودیسم تایلند را تراوادا (Teravada) (بودیسم سالکین) یا هی نایانا (Hirayana) به معنای "سفینه کوچک" در مقابل موج دوم بودیسم یا ماهایانا (Mahayana) است که بیشتر در چین و ژاپن معرفی شده و به معنای "سفینه بزرگ" است و نمونه ی فرگرد (تکامل) یافته این آئین بشمار می آید. در بودیسم "سفینه بزرگ" بر خلاف بودیسم تراوادا که در انحصار سالکین است مردم عادی نیز می توانند با ذکر و ورد خوانی بودائی به حقیقت مطلق هوشیار شوند. فلسفه، ادبیات (نفوذ فرهنگ واژه های سانسکریت)، اخلاقیات و فرهنگ و جشن و رسومات تایلند سخت تحت تاثیر فرهنگ هندو و بودائی هندوستان شکل گرفته است. تایلند از رژیم پادشاهی برخوردارست و طبق قانون اساسی این کشور پادشاه حتمن باید باورمند به آئین بودیسم بوده و با وفاداری و فداکاری در اشاعه و حفظ آن بکوشد.

این که پادشاه تایلند از محبوبیت شایسته برخوردارست یا نه قضاوت آن بوسیله نگاره این یادداشت ممکن نیست. اما تصویر او به گونه ای شایسته و چشم گیر در خیابان ها، فروشگاه هاف هتل ها و فرودگاه تزئین می شود (فرتور 2).

فرتور 2 تصویر پادشاه تایلند "Rama IX" جنب رودخانه ی مرکز شهر بانکوک (پاینده باد شاه).

واژه رام (Rama) که همراه نام اصلی پادشاه در پرانتز می آید نسل تناسخی او را معین می کند. پادشاه کنونی تایلند نسل نهم تناسخ (Rama IX) یافته ایزد ویشنو (Vishnu) یا نارایانا (Narayana) در هندو است. نارایانا یکی از سه ایزد اصلی هندو است. او ایزدی ورای زمان و مکان بوده و تنظیم کننده مطلق چرخ کاینات بشمار می آید. از ناف او گل لوتاس سبز می شود که از آن ایزد برهما متولد شده و شیوا ایزد سوم که به ایزد تخریب لقب گرفته است از برهما متولد می شود. ضمنن بودا هم تناسخ نارایانا بشمار می آید.

معابد تایلند - تعداد معابد و بناهای بودائی را در تایلند حدود 21 هزار تخمین می زنند و از این تعداد حدود 200 معبد در بانکوک شناخته شده است. معابد جزء سایت های توریستی جذاب برای توریست های کشورهای گوناگون بشمار می آید. معابد تایلند یا اصولا معابد بودائی نخستین را که الگو برداری از معابد هندوستان بوده و همگی از برج های طویل برخوردارند پاگودا (Pagoda) می گویند. در باره ریشه این واژه نظریه های گوناگون ارایه شده است. اصل این واژه را زبان پرتغالی می دانند اما برخی ریشه آن را بُتکده فارسی می دانند.

در فرتور 3، 4 نمونه ای از این معابد را می بینید که برای توریست ها از جذابیت وافی برخوردارست.

فرتور 3 نمونه ی یک پاگودا در بانکوک.

فرتور 4 پاگودای طلایی در جنب کاخ پادشاه در بانکوک. این معبد از مجموعه ی ساختمان های زیبا با معماری های بی نظیر و نقوش هنرمندانه تشکیل شده است.

فرتور 5 نام بخش های ساختار یک پاگودا.

تفاوت چشمگیری که در معابد درمقایسه با معابد ژاپن احساس شد این بود که ورود به داخل آن ها مجاز نبود. تنها بازدید معابد در محوطه حیاط و از ظاهر آن ها ممکن بود. شب سال تحویل زمانی که به گونه ی اتفاقی از یک معبد دیدار می کردیم صحنه جالب دعاخوانی مراجعین جلب توجه کرد. در محوطه وسیع معبد زن و مرد در جوار هم نشسته بودند و کاهن بودائی داخل معبد از طریق بلندگو با صدای رسا مشغول ورد خوانی بود. حضار در حالی با نخ هائی پیچیده به سر در اتصال بهم ورد خوانی کاهن را همراهی می کردند(فرتور 6). بنظر می آمد اتصال حضار نهایتن تا با کاهن به اندرون معبد ادامه داشته باشد. ظاهرن با این روش پیوند قلب ها را تحقق می بخشیدند!

فرتور 6 باورمندان آئین بودائی با اتصال به یکدیگر مشغول دعا و ورد خوانی هستند.

نمادها- آرم رسمی حکومت تایلند که در مدارک و مراسلات این کشور مورد استفاده قرار می گیرد جالب توجه است. این آرم مانند پدیده های دیگر ریشه در فرهنگ باستانی هندوستان دارد. آرم گارودا (Garuda) که در زبان هندی "سارواراتی" می گویند سواری خدای ویشنو یا نارایانا می باشد. گارودا پرنده خیالی مقدسی، متشکل از اجزای پرنده و انسان است. از صورت، منقار، چنگ و بال ها، عقاب است و از تنه انسان (فرتور 7). گارودا در تمام مواقع همراه نارایانا است و با وفاداری و قدرت از او حمایت می کند. در ضمن گارودا دشمن مار است و انسان ها را از آزار و اذیت آن حفاظت می کند. در فرتور 8 گارودا آرم رسمی دولت تایلند را مشاهده می کنید. مردم تایلند پادشاه این کشور را تناسخ خدای نارایانا می دانند و گارودا را نماد پادشاه.

فرتور 7 گارودای هندی- پرنده خیالی مقدس،
سواری خدای نارایانا.

فرتور 8 آرم رسمی دولت تایلند.

گارودا در جلوی معابدی هم به عنوان حافظ این مکان های مقدس قد علم می کند. به فرتور 9 نگاه کنید.

فرتور 9 گارودا در حال نگهداری از معبد.

جالب است که آرم گارودا محدود به دولت تایلند نیست، در اندونزی و بوتان هم مورد استفاده قرار گرفته است. فرتور 10 نمونه آن ها را نشان می دهد.
اندونزی کشوری اسلامی شناخته شده است اما جالب است که آرم رسمی خود را از استوره های هند باستان بعاریت گرفته است. بد نیست بدانید که شرکت هواپیمایی این کشور هم "گارودا ایر وی" است. بخوان تفاوت کشورهای اسلامی را از این مجمل!

فرتور 10 آرم گارودا در اندونزی (راست) و بوتان (چپ).

مراجع

1. <http://www.historytoday.com/richard-cavendish/siam-officially-renamed-thailand>
2. <http://www.accesstoinsight.org/lib/authors/kusalasaya/wheel085.html>
3. http://en.wikipedia.org/wiki/Pagoda#Some_notable_pagodas
4. <https://www.google.co.jp/search?q=garuda&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=J4CuVMjcD4iJ8QWe6IHYA&ved=0CEsQsAQ&biw=1471&bih=903>
5. インド神々の事典—GAKKEN MOOK, ビジュアル決定版 2008